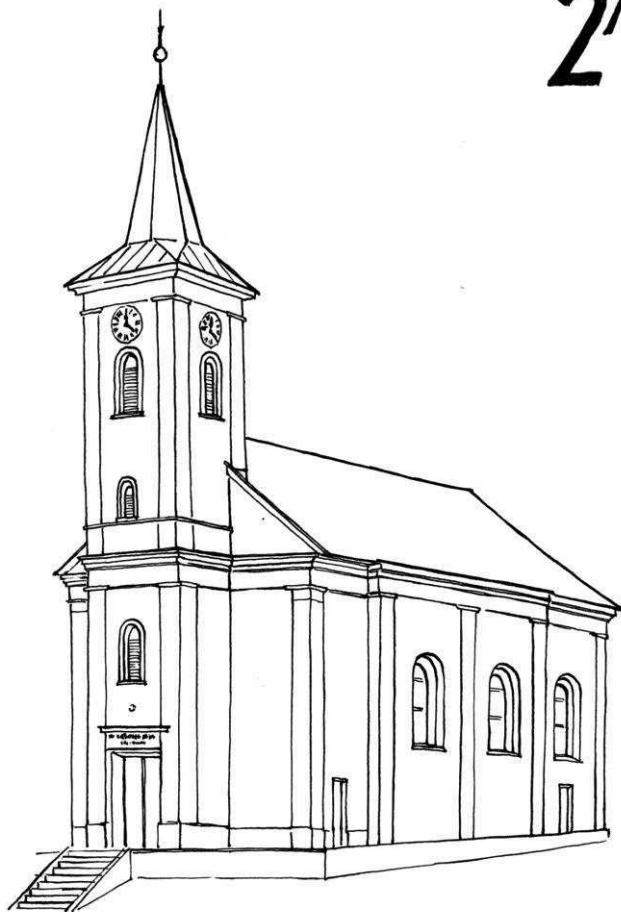

2/2013

BRNEŇSKÝ EVANGELICKÝ MEŠIČNÍK
SETKÁVÁNÍ

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně I

Betlémský kostel a kostel J. A. Komenského (Červený kostel)
 Opletalova 6, 602 00 Brno, tel: 542 211 453, 542 210 332
 email: ccebrno1@atlas.cz, **<http://www.cervenykostel.cz>**
 kazatelé: Jiří Gruber a Olga Tydlitátová, faráři
 seniorátní kazatelé: Jiří Šimsa a Kateřina Rybáriková
 kurátor: Václav Matoušek

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně II

Blahoslavův dům, Lidická 79, 602 00 Brno, tel: 541 212 469
email: brno-ii@evangnet.cz, **<http://brno-ii.evangelnet.cz>**
kazatelé: Martin Horák a Alexandra Hauserová, faráři
kurátor: Jaroslav Kučera

Farní sbor ČCE v Brně - Husovicích

Netušilova 26, 614 00 Brno, tel: 545 212 420
email: husovice@evangnet.cz, **<http://www.ccehusovice.cz>**
kazatel: Štěpán Hájek, farář
kurátor: Vladimír Zikmund

Farní sbor ČCE v Brně - Židenicích

Kostel Jílkova 74, fara Konečného 8, tel: 530 324 052
email: zidenice@evagent.cz, **<http://zidenice.evangnet.cz>**
kazatelé: Pavel Kašpar a Marta Židková
kurátor: Miroslav Maňák

Diakonie ČCE – středisko v Brně

Hrnčířská 27, 602 00 Brno, tel: 549 242 279, 541 248 401
email: brno@diakonie.cz **http://brno.diakonie.cz**
ředitel: Jan Soběslavský

EVANGELICKÁ
AKADEMIE
BRNO

**Evangelická akademie,
Vyšší odborná škola sociálně právní**

Opletalova 6, tel: 542 221 741, email: vos@eabrno.cz

Střední zdravotní škola Evangelické akademie

Šimáčkova 1, 542 213 593, email: cszs@eabrno.cz,

<http://www.eabrno.cz>

ředitelka: Hana Svobodová

Setkávání – brněnský evangelický měsíčník. Ročník 2013 (XV). Vydávají sbory Českobratrské církve evangelické Brno I a Brno II. Odpovědní redaktoři: Jří Gruber, Jaroslav Vitek. Obálka Iva Tůmová. Registrováno pod číslem MK ČR E12109. Doporučená cena jednotlivého čísla 12 Kč. Roční předplatné 120 Kč, sponzorské 150 Kč. Redakce: 602 00 Brno, Opletalova 6. Vychází 10x ročně s finanční podporou statutárního města Brna.

ÚVODNÍK

K čemu půst?

Milí přátelé Setkávání, ještě jsme si nezvykli psát nový letopočet 2013 a už začíná druhý měsíc roku. Máme ještě velmi živou vzpomínku na Vánoce a už se blíží čas příprav na svátky velikonoční.

Letos budeme Velikonoce slavit poměrně brzo, první nedělí po prvním jarním úplňku, kdy západní církev tento největší křesťanský svátek slaví, je tentokrát 31. března. A tak i postní období letos zasahuje hluboko do měsíce února: doba čtyřiceti postních dní před Velikonocemi začne Popeleční středou 13. února.

Potřebujeme k něčemu půst? Nepotřebujeme. V našem evangelickém prostředí býváme navíc citliví na plnění „náboženských povinností“. Opatrnost má své dobré důvody, na místě je zvláště tam, kde bychom začali mít pocit, že si před Hospodinem děláme nějaké zásluhy.

Někdy pak ovšem pozapomínáme, že půst může být člověku ku prospěchu. Ne jako nějaký druh diety, ne jako projev „odříkání se světských věcí“, ale jako pomoc k soustředění a duchovnímu usebrání. S plným břichem to člověku zpravidla moc nemyslí, modlí se jen velmi ztěžka. V dějinách církve měl půst své pevné místo při přípravě katechumenů ke křtu; jejich křest se pak tradičně konal na Bílou sobotu, která podle barvy křestního roucha také dostala své jméno.

Doba postu tak byla pro nově pokřtěné přípravou na velikonoční svátky. A nejen pro ně. Na začátku postního období si i dnes často připomeneme Kristovo pokušení na poušti. Jeho zápas nás upomíná na závazek našeho křtu, vede k vyznání vin, motivuje k vlastnímu zápasu se zlem. To všechno již s výhledem k událostem, které se vzpomínají o Velikonocích. Modlitba, případně půst při tom vždy mívaly své důležité místo.

V dnešní době je vhodné zmínit ještě jeden možný důvod. Půst je příležitostí k tomu, abychom se nepřejídali – a z toho, co takovým způsobem ušetříme, mohli přispět těm, kteří přišli o střechu nad hlavou nebo o zdraví.

Martin Horák

BYLO

Adventní sdílení

Předvánoční guláš a sdílení s lidmi, kteří hladoví fyzicky i psychicky, mohli zažít ti, kteří přijali pozvání a přišli 20. prosince vpoledvečer před Červený kostel v Brně. Samotná akce byla plánovaná na 17. hodinu, ale již okolo půl páté přicházeli první zájemci, dle vzhledu většinou bezdomovci, a tvořili seskupení podobající se frontě. Na faře se ohřívaly obří kastroly s gulášem masovým i vegetariánským a také se vařil čaj a krájely pecny chleba. Jelikož se to nepřipravilo samo sebou, jistě se zvědavě ptáte: Kdo tvořil tým těchto

ochotných a pracovitých lidí? Jak jsem se dozvěděla od hlavního organizátora Pavla Janečka, celkově se na akci podílelo asi 20 mladých lidí, z nichž většina se pravidelně schází ke společnému čtení Bible, rozhovorům a modlitbám.

Na těchto schůzkách vzešel už i vloni plán uspořádat podobný večer. Zažila jsem oba dva a mohu říci, že letošní se o něco víc přiblížil k záměru pořadatelů, tj. poskytnout lidem nejen nasycení těla, ale i povznést mysl nabídnutým programem uvnitř Červeného kostela. Jelikož večer měl název Adventní sdílení, byla snaha oslovit jednotlivé lidi i individuálně (k tomu však

chyběli lidé z řad členů sboru, kteří by přišli a byli ochotni se pouštět do hovoru). I vloni byli bezdomovci zváni, aby vešli do kostela a zaposlouchali se do varhanní hudby, mládežnických písní s kytarou či pronášených svědectví, přesto skoro žádný z nich si netroufl vstoupit. Letos jsme umístili rozdávání čaje do kostelní předsíně, aby byl k programu odtud už jen krok, takže mnohem víc lidí se dalo dovnitř pozvat. Někteří si dokonce sedli do lavic a zahřátí jídlem i čajem se začali rozhlížet. Ve svitu svíček vypadala klenba kostela až mysticky nádherně a mihotavé světlo shovívavě zakrylo „manko“ v počtu zúčastněných i v úpravnosti jejich zevnějšku. Někteří při odchodu nešetřili chválou a zjištěním, že celý život vlastně nevěděli, jak ten kostel uvnitř vypadá. Někdo se též zeptal: „Kdo ukradl ty obrazy, co v kostele bejvaj?“ Letošní program tvořily čtyři varhanní minikoncerty, vždy proložené čtením úryvků z Exupéryho Citadely, a bylo také možné připojit se k zpěvu několika známých vánočních písní, které za doprovodu varhan zpívala mládež z kůru. Celá akce skončila podle plánu ve 20 hodin a obětaví organizátoři s několika zúčastněnými členy sboru začali uklízet...

Pár údajů na závěr: celkem bylo vydáno asi 250 porcí guláše a obdobné množství čaje. Za účelem rozdávání jídla vyhotovil bratr Sláma skládací dřevěný stánek (bude sloužit i do budoucna). Velmi dobře poslouchily zapůjčené skládací lavice a stoly ze sboru v Boskovicích, takže díky příhodnému počasí stolovali bezdomovci před kostelem. Sbor ČCE Brno I poskytl Červený kostel i kuchyň na Opletalově ulici a přispěl i financemi na nákup potravin (celkové náklady byly okolo 5 tisíc, přičemž většinu si dokázali organizátoři zajistit ze svých zdrojů). Ze strany organizátorů proběhlo vše zodpovědně a s „jiskrou v oku“, která většině z nás už žel dlouhodobě schází. Má-li dojít ke sdílení, mělo by příště přijít víc nás „domovců“ (evangelíků s pevnou vírou i střechem nad hlavou), kteří si vymodlí moudrost a trpělivost pro vedení hovoru či naslouchání našim sociálně vyloučeným bratrům a sestrám. Vězte, že je to zážitek, který vám pohne myslí.

Jana Slámová

Divadlo Husa na provázku v Červeném kostele

Je mrazivý podvečer 28. prosince 2012. Před Červeným kostelem plápolá oheň, všude kolem se tísní davy. Reflektory osvětlují malé pódium naproti vstupu do kostela, anděl nad kulisou pouští sněhové vločky. Reproductory spustily dramatickou hudbu, začíná představení „Betlém“ divadla Husa na provázku. Na pódium vystupuje Josef s Marií, v doprovodu andělů jsou na cestě do Betléma. Po chvíli reflektor ozáří anděla, který nás všechny zve bočním vchodem do kostela.

Vcházíme do tmavé chrámové lodi, lavice mezi smrčky se senem se plní diváky, mlha stoupá z podlahy. Biblický příběh pokračuje: Josef s Marií přicházejí do Betléma a marně hledají nocleh, narodilo se děťátko, anděl sděluje pastýřům novinu, pastýři se radují, přicházejí tři

králové s dary, atd. Děj se odehrává na pódiu vpředu i vzadu, tmavým prostorem se rozléhá sólo z kazatelny i od varhan, z kůru zpívá dětský sbor, prostor plní bílá mlha, nechybí ani archanděl Michael s planoucím mečem. Při koledách zpívá celý kostel.

Na internetu jsem našel, že autorem hry „Betlém aneb Převeliké klanění sotva narozenému Jezulátku“ je Jan Antonín Pitínský. Tato básnická hra měla premiéru v Brně v prosinci 1989 a divadlo Husa na provázku ji naposledy uvedlo v sále rekonstruované České národní budovy v New Yorku. Obnovená premiéra se odehrává na scéně s rozměrnými kolážemi Miroslava Huptycha, Marii a Josefa hrají Andrea Buršová a Vladimír Hauser, herce doplňují děti a pěvecké soubory. Premiéra 14. prosince a dvě reprízy se konaly v divadle, herci však nejvíc promrzli při třetí repríze v Červeném kostele, která byla asi nejpůsobivější. Další představení se uskutečnila v jiných městech, Betlém zůstane asi v adventní nabídce divadla Husa na provázku i pro příští roky.

Jan Franců

ČTYŘIKRÁT Z BRNA

Vánoční slavnosti v našich sborech

Brno I

Letošní vánoční slavnost v Betlémském kostele se začala domlouvat již o letních prázdninách na Blažkově. Mládež se tam nabídla, že by si přípravu tentokrát vzala do své režie. To se také stalo a učitelé nedělní školy s trochou úzkosti sledovali, jak vše dopadne. Přípravy byly náročné. Místo v neděli se zkoušelo několik sobot dopoledne, maminky vařily oběd, děti se učily role

nejen z paměti, ale i skutečně zahrát. Scénu připravovali starší mládežníci. Režii a celou přípravu si vzala na starost Alžběta Michalová s Tomášem Cimrem. Oba jsou studenti JAMU.

Když se o třetí adventní neděli ráno zaplnil Betlémský kostel, překvapilo nás zatemnění a několik vyvýšených pódíí mezi lavicemi. Nejprve jsme vyslechli kázání sestry farářky a pásmo nejmenších dětí, které předvedly vánoční příběh písní a pantomimou. Pak se zhaslo a začala vánoční hra. Nevystupovali v ní tentokrát pastýři ani

ovečky, dokonce ani Maria s Josefem. Vlastně se v ní ani o víře přímo nemluvilo. Přesto bylo zřejmé, že jde o hledání lásky, smíření a lidské solidarity. Tedy o stejné hodnoty, které do našeho světa přinesl Ježíš. Bylo vidět, že mladí herci přijali své role s vnitřním přesvědčením a s chutí. Hru *Modrý pták*, kterou napsal belgický autor Maurice Maeterlinck, zkrátila a upravila pro tuto příležitost Alžběta Michalová.

Když se na závěr rozsvítilo, následoval dlouhý potlesk a po něm tradiční rozdávání dárků. Odcházeli jsme s kostela s nadějným pocitem, že poctivé hledání lásky, pravdy a naděje má stále smysl. Zvlášť když nám to řekli naši mladí!

S vděčností Pánu Bohu jsme i letos v závěru vánoční slavnosti mohli pográtulovat bratru faráři Janu Pokornému k jeho neuvěřitelnému životnímu výročí. Je symbolické, že se tak děje právě při bohoslužbách, které mají na starosti naši nejmenší.

Jiří Gruber

Brno II

Chtělo by se napsat: dětská vánoční hra. Jenže ono to tentokrát nebylo divadlo. Slušelo by se tedy napsat: adventní odpoledne v Blahoslavově domě. Jenže my jsme se v Blahoslaváku ohřáli jen docela malou chvílí. Tedy: o 3. neděli adventní jsme odpolední čas trávili ve sboru spolu, alespoň někteří, bylo nás několik desítek a k mé radosti nejen dětí a rodičů. Sešli jsme se v kostele, kde nám nejmladší děti přednesly svoje básničky, ale záhy jsme vyrazili do Lužánek, sychravo nesychravo, mlha nemlha, náledí nenáledí! V parku jsme muzicírovali a zpívali, poslouchali starší děti, které taky

recitovaly a četly, a všichni společně jsme zapalovali svíčky sobě i druhým pro radost.

V Blahoslaváku na nás čekala učesaná betlémská scéna s koledou, ale tři mudrcové nás nakonec dovedli do zahrady, kde na verandě altánku čekali docela obyčejní Josef s Marií, u kterých naše putování končilo. Na příchod Mesiáše si musíme ještě nějaký čas počkat...

Saša Hauserová

Brno – Husovice

Letos bylo na dětské vánoční slavnosti vystoupení dětí složeno ze dvou částí. Nejprve předvedly několik písniček předškolní děti, a potom teprve přišlo na řadu divadlo dětí ve školním věku. Hrála se hra Štěpána Brodského Andělé, která ovšem v našem nastudování doznala určitých změn. I název se změnil na Anděláci. Důležitou postavou byl hlavní anděl, kterého zosobnil vikář Filip Ženatý. Anděly se to ve sborové místnosti jenom hemžilo. Děkujeme všem, kteří se podíleli na přípravách!

Štěpán Hájek

Brno – Židenice

Čtvrtou adventní neděli jsme tradičně měli dětskou vánoční slavnost. Byly nad ní letos rozpaky: kdo s dětmi něco nacvičí, a je dobré „obětovat“ klasické bohoslužby a nechat prostor jen dětem? A budou děti ochotné vystoupit? Staršovstvo řeklo jednoznačně: pokuste se o to. A tak jsme se dali do práce. Půjčili jsme si obsáhlejší „kus“, vyzobali z něj aktuální a svěží scény, a hra o detektivovi, který pátrá po stopách vánočního dítěte, začala nabírat obrysy. Dvacet dětí, převážně účastníků biblických hodin, a některé děti z nedělní školy daly dohromady řadu výjevů z Ježíšova života, o nichž se jakoby ex post dozvídá detektiv. Zaznamenává si indicie – stopy, spěchá, ale po setkání s vojáky pod křížem musí konstatovat: „už všechno vím, Ježíš je mrtvý. To je konec“. A tu se objeví Alenka Sochová, která sdělí, nejenom detektivovi ve hře, ale i divákům v Židenicích: „to není konec, Ježíš žije, nemůžeme ho vidět, ale je tu s námi. Jeho stopy jsou v našich životech. My jsme jeho stopy“. Na závěr si všichni s chutí zazpívali: „V království Božím místa dost“.

Jana Kašparová

V Husovicích působí v tomto školním roce vikář Filip Ženatý

Absolventi Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy, kteří se rozhodnou pro farářské povolání, nenastupují přímo do služby na samostatném sboru, ale projdou ročním vikariátem v některém sboru církve, tedy jakýmsi testem a zaučením před vlastním začátkem působení. V našem sboru jsme již vikářů měli několik, byli to Leonardo Teca (dnes farář v Rokycanech), Pavel Čmelík (farář na Vsetíně) a Martina Kadlecová (farářka v Silůvkách). Od 1. 10. letošního roku působí v našem sboru vikář Filip Ženatý.

Odkud pocházíš?

To je zapeklitější otázka, než by se mohlo zdát. Narodil jsem se ve Valašském Meziříčí. Vyrůstal jsem v Novém Městě na Moravě. Rodina se pak přestěhovala do Pardubic, zatímco já jsem šel studovat teologii do Prahy. Ted' žiju v Brně. Takže z každého místa tak trochu pocházím a každé mě nějak ovlivnilo. Nejvíc ale asi Nové Město.

Máš pocit, že tě studium dobře připravilo na práci faráře?

Určitě mě připravilo. Jestli dobře, to je otázka. Ono asi záleží, čemu se člověk v tom studiu věnuje a na co se zaměří. Na začátku jsem nevěděl, jestli půjdu dělat faráře, spíš to vypadalo, že ne. Takže jsem hltał řečtinu, hebrejštinu a biblistiku, to mě hodně bavilo. Pak mě dost ovlivnil roční pobyt v Kampen v Nizozemí. Tam jsem se setkal s lidmi z různých koutů světa, z Keni, Zambie, Indie, Barmy a Koreje. To mě hodně nakoplo a došel jsem pak k rozhodnutí, že to teda zkusím být farářem. Takže pak, když jsem se vrátil z Nizozemí, mě třeba víc zajímala praktická teologie, protože jsem věděl, co chci dělat a v čem mám mezery. No, v něčem mám povážlivé mezery doteď. Jsem každopádně hrozně rád, že vikariát existuje. Člověk si může všechno osahat, zkusit, promyslet a případně z toho ještě vycouvat.

Proč vikariát právě v Husovicích?

Vikáře k mentorům přiděluje komise pro vikariát. Člověk může trochu specifikovat, do jakého regionu by chtěl jít, ale poslední slovo má komise pro vikariát. Já jsem chtěl někam do Brna nebo k Brnu, protože moje přítelkyně je z Brna a chtěli jsme být pokud možno spolu. To klaplo a jsem moc rád.

Dva měsíce je relativně krátká doba, ale jaké jsou první dojmy - co ti jde a co ti nejde?

Vikariát mě baví. Jak práce ve sboru, tak práce na seminářích s ostatními vikáři. Myslím, že máme docela dobrou partu. Doufám, že mě to bude bavit dál. Nejde mi organizace pracovního času. Nad přípravou sedím i několik dní v kuse, hlava mi třeští a jsem z toho dost vyčerpaný. A když se do toho nějak dostanu, tak když chci mít volný čas, pak zase nejde se od toho odstříhnout. Pořád se mi k tomu stáčí myšlenky a jsem pak dost nekomunikativní a protivný. Někdy si říkám, že by bylo lepší chodit někam do práce, mít jasnou pracovní dobu od do a domů a mít klid.

Jak se ti po dvou měsících jeví náš sbor?

Sbor v Husovicích je hodně rodinný, přátelský a živý. To se mi moc líbí. Cítím se tu dobře. Obrázek husovického sboru však nemám rozhodně celistvý. Jsem zvědav, co přinesou další měsíce.

Než se staneš farářem – co vidíš jako největší problém farářského povolání?

Pocházím z farářské rodiny, takže farářskou realitu myslím docela znám. Co mi přijde jako největší problém jsou – bez okolků – peníze. Ne že by člověk potřeboval žít v přepychu. Na slušné živobytí myslím farářský plat stačí. Ale problém jsou mimořádné výdaje, se kterými člověk dopředu nepočítá. Co když někdo z rodiny bude potřebovat peníze na operaci nebo já nevím co. Na tohle farářský plat nestačí. A s blížícím se samofinancováním to asi bude čím dál obtížnější.

Na jaký sbor po skončení vikariátu zamíříš? Máš nějakou představu?

Chtěli bychom zůstat na Moravě, případně na Valašsku nebo na Vysočině. Zda to bude vesnický sbor nebo městský, je asi jedno.

Máme teď takové období útlumu. Za posledních několik let se toho hodně změnilo. Z Nového Města jsme vlastně všichni odešli a každý jsme teď někde jinde. Je těžké se sejít na zkoušku a ještě těžší dát dohromady nějaké nové písničky. Hledáme teď nějakou novou formu, jak to dělat dál. Uvidíme. Kryštofovy staré věci ale rozhodně nekončí.

Děkuji za rozhovor, Štěpán Hájek

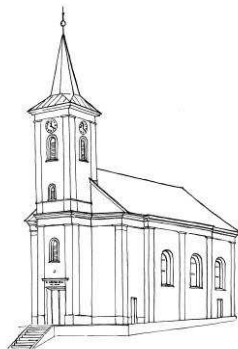
EVANGELICKÉ KOSTELY

Kostel a sbor v Heršpicích

Na Brněnsku jsou Heršpice u Slavkova, Horní Heršpice, Dolní Heršpice, lidé si je často pletou. Naše Heršpice s kostelem a sborem ČCE jsou ty první.

Před bitvou na Bílé hoře (1620) měl Slavkov význačný a Heršpice zřejmě filiální sbor staré Jednoty bratrské. Samozřejmě doba protireformace kraj poznamenala, některé rodiny se vystěhovaly do Berlína, Wittenbergu (známého 95 Lutherovými tezemi) i do Anglie.

Po vydání tolerančního patentu se přihlásilo mnoho rodin z Heršpic a Rašovic k vyznání

reformovanému, jejich vůdčí postavou se stal rychtář F. Maláč (dodnes nejčastější příjmení v obci) a první evangelické bohoslužby se konaly ve stodole domu č. 59. Počet členů k založení sboru nebyl dostatečný a tak byli přičleněni k velkému klobouckému sboru. Z Heršpic do Klobouk trvala pěší cesta tři až čtyři hodiny a evangelíci tam chodili do kostela cestou známou jako helvitský chodník. Heršpičtí konali bohoslužby také v obci, ale roku 1832 byly zakázány, a pak chodili i do Rašovic, které se pak z pramenů ztrácejí. Několikrát se neúspěšně pokoušeli o založení samostatného sboru, jedenkrát i s dambořickými. Hřbitov založili v roce 1858, filiální sbor vznikl roku 1864 a ihned položili základní kámen kostela, který postavili za 18 tisíc zlatých a posvětili v roce 1869 nebo 1870. Je to podélná jednolodní stavba, která má půlkruhový závěr a dodatečně přistavěnou věž (1899) k průčelí. Budova obsahuje řadu barokních prvků. Velké opravy chrámu se uskutečnily v letech 1963 – 65 a pak v letech 1992 – 95 za více než dva miliony korun. V roce 1874 si členové sboru postavili naproti kostelu faru.

Kazatelská stanice ve Slavkově byla založena v roce 1911 a v letech 1937-38 zde byla postavena modlitebna. Stanice v Koryčanech po převedení do Kyjova byla zrušena, podobně jako kazatelská služba v Bučovicích a Rousínově.

31. srpna 1880 byl přijat do sboru po přestupu v Kloboukách T. G. Masaryk. Ve vstupním prostoru kostela je a byla i za minulého režimu pamětní deska připomínající tuto událost.

Sbor nebyl vždy jednotný, prameny se různí, ale jisté je, že ve 30. letech a ještě snad i v roce 1950 odešla řada rodin do dnešní Církve bratrské a nynějších Křesťanských sborů.

Pro úplnost si ještě připomeneme některá jména. Prvním farářem sboru byl August z Nagy, někteří snad ještě znali faráře Jana Škeřika (1910-39) a další pamatují Bohuslava Černíka (1944-60), Josefa Průšu (1960-86) a určitě Tomáše Trusinu (1987-98). Stávající heršpickou farářkou je sestra Jarmila Rezníčková. Z kurátorů ještě pamatují bratra Jaroslava Kosa (při pohřbu jsem se loučil se seniorátní výbor), bývalého politického vězně MUDr. Jaromíra Strachone, který byl i seniorátním kurátorem; po něm byl kurátorem sboru bratr Josef Zajíc, který na podzim minulého roku zemřel.

Jiří Novák

BIBLICKÉ ZAMYŠLENÍ

Ti, kdo vpravdě milují Boha, se budou radovat

Tóbijáš 14, 7

S deuterokanonickou knihou Tóbijáš jsem se setkala teprve nedávno. Ten příběh mě přímo okouzлил. Jde o popis života jedné obyčejné prosté židovské rodiny v Ninive, tedy z doby asyrského zajetí. A nejvíc na mě asi zapůsobilo, že přestože jde o jeden z vyhnaneckých spisů, je to zároveň jedna z nejpozitivněji laděných knih v Bibli.

Její zvěsti je naprosté a hluboké přesvědčení, že ať se mi stane cokoli, Bůh je se mnou, slyší mou modlitbu a pomůže. Z celého příběhu přímo číší naprostá důvěra ve šťastný konec. Tento "happy end" můžeme vztáhnout na

cokoli: Boží království po smrti, ale třeba i vyústění nějaké životní tragédie, vyřešení vztahového problému, úlevu ve stresové situaci, nebo třeba jen uložení do postele po namáhavém dni.

Kniha Tóbijáš nás zkrátka vybízí k naději.

Skončila nám doba vánočních prázdnin a pro většinu z nás to znamená nárůst pracovních starostí, obnovený koloběh kolem školy a kroužků pro děti. Může se nám stát, že si začneme říkat, že to všechno nemá smysl, že je to ubíjející, můžeme ztratit chuť do života ve chvíli, kdy se povinnosti nahromadí až přes míru.

Pro takovou chvíli nás nabádá kniha Tóbijáš: modli se, svěř se Bohu, důvěřuj mu a měj naději. Díky Bohu se máme vždy na co těšit, i když třeba nevíme přesně, kdy úleva a potěcha přijdou. Můžeme přesto žít v důvěře, že Bůh je s námi, trpí s námi a z utrpení nás vyvede do radosti, ve které můžeme spatřovat předobraz věčné radosti, Božího království.

Zvěst Nového zákona naplňuje veškerá starozákonní vykupitelská očekávání. V Ježíši Kristu máme záruku toho, že naše důvěra a naděje nezůstanou nezaplněné. Po adventu přichází Vánoce a Vánoce vrcholí Velikonocemi.

Marie Fikejsová

Pobožnost zazněla na vzdělávání laiků Brněnského seniorátu

STAROZÁKONÍ APOKRYFY

Tóbit – Tóbijáš

Tato kniha vypráví příběh zbožného Tóbita, který řádně odváděl desátky, podporoval vdovy a sirotky, jeho manželky Chany a jejich syna Tóbiáše s manželkou Sárou. Tóbit pocházel z pokolení Neftali, po pádu severní izraelské říše byl v roce 721 př. Kr. přesídlen do Ninive, hlavního města Asyrské říše. Knihu sepsal anonymní autor o několik století později, až ve druhém nebo třetím století př. Kr. Vzhledem k časovému odstupu nejsou jména, zeměpisné, ani časové údaje přesné. Původní text patří k hebrejským, nebo aramejským písemnostem, jak je známe ze zlomků z kumránských jeskyní. Řecký překlad se dochoval v Septuagintě. Kniha se těšila velké oblibě v židovských a také raných křesťanských kruzích. Je v ní řada pohádkových prvků, magických praktik i dalších vyprávění, včetně mnoha dobrých rad a modliteb. Z toho se dost postupně přeneslo do křesťanství.

Přesídlenci neměli v Asýrii na růžích ustláno, mnozí končili ubiti a jejich pohozená mrtvá těla nikdo nepohřbíval. Nepohřbít, to Hospodinův zákon zakazoval, a to třeba i u popravených zločinců (Dt 21,22n). Tóbit znalý židovského Zákona pohřbíval mrtvé (jistě nešlo jen o hygienu) navzdory posměchu a ústrkům. (1. – 3. kapitola)

Také nám to může dnes povědět při stále větším úbytku pohřbů a veřejných kremací, i u křesťanů, že máme nejen své blízké řádně pohřbít, ale před tím je mít, je-li to možné, ve své péči. Dnes to nepohřbení znamená, že

člověk je zpopelněn v papírové krabici bez jakékoliv formy rozloučení, ani s těmi nejbližšími. Také zrušení pohřebního k tomu přispělo. Je to správné?

Tóbit poslal Tóbiáše (jméno znamená Hospodin uzdravuje) ke svému příbuznému do Médie, u kterého měl uložené stříbro. K němu se přidal Refaél (archanděl, anděl strážný). Cestou ulovili v řece Tigridu rybu, Tóbiáš jí vyjmul žluč, srdce a játra a uschoval je jako lék. V Médii se nejprve zastavili u Tóbitova bratra Reuela a ten měl nešťastnou dceru Sáru, která už byla sedmkrát vdaná, ale každý manžel o svatební noci zemřel (to nám trochu připomíná spor o vzkříšení z Mt 22, 25-30). Tato náhlá úmrtí měl způsobovat do Sáro zamilovaný žárlivý démon. Tóbiáš se bál vzít si sestřenici za manželku, ale Refaél mu už předem poradil, aby dál do rozžhaveného popelu kadidla srdce a játra ryby. Sárin otec dokonce už nechal pro svého nového zetě vykopat hrob, ale Tóbiáš nezemřel. Sára se uzdravila. Pak vyzvedli u dalšího příbuzného stříbro a vraceli se s Refaélem a Sárou domů. Tóbiášův otec Tóbit byl už dlouho slepý, ale i on prohlédl a byl uzdraven rybí žlučí. Refaél se pak dává poznat, že je jedním ze sedmi andělů přímluvců. A pak se vznesl vzhůru (jako Eliáš 2 Kr 2, Ježíš Sk 1,9) (5.-12. kap.).

Kniha přes pohádkové prvky a možná pro ně byla velmi oblíbená. Ona totiž i současnému člověku i po dvou tisících letech sděluje vedle rad (i těch, které byly překonány reformací) mnoho poučného a i prorockého.

Bůh je prý spojen s člověkem prostřednictvím andělů a člověk se dle textu knihy snaží přiblížit k Bohu prostřednictvím dobrých skutků. K tomu Martin Luther dle Ř 9,32-33: Izrael „nevycházel z víry, nýbrž ze skutků. Narazili na kámen úrazu... ale kdo v něho věří, nebude zahanben.“ A ještě Ř 1,17: „Spravedlivý z víry bude živ.“ Profesor Miloš Bič ve svých výkladech apokryfů upozorňuje, že ti, kdo žijí v diaspoře (a nejsme to jen my evangelici, ale už i katolíci), budou muset svou věrnost ve víře svých otců osvědčit v posměchu, někde i v podřadnosti a třeba i dnes v utrpení. A tak jsme postaveni před rozhodnutí setrvat ve víře nebo se přizpůsobit svému okolí. V textu je mnoho dalšího, co jsme přijali, a také, co obecně platí dodnes. Např. podsvětí je hluboko pod zemí (15,2). Nebo prorocké slovo: „Všichni naši bratři budou rozptýleni“ (14,4). Snad nejdůležitější je Tóbitův odkaz Tóbijášovi: ze 4. kapitoly (volně): Pohřbi rodiče vedle sebe! buď milosrdný k chudému! dodržuj přikázání! neber si cizinku! nezadržuj nikomu mzdu! neopíjej se! a nepohrdej užitečnou radou! „V každé době dobrořeč Hospodinu, svému Bohu...“ (4,19)

Jiří Novák

OSOBNOSTI ČESKÉ REFORMACE

Johanka Krajířka z Krajků

I když to může znít překvapivě, stará Jednota bratrská vděčí za svůj rozvoj na mnoha místech Českého království a Moravského markrabství mocným a vlivným. Mezi takové výše postavené se řadila i paní Johana Krajířka ze

starého rodu pánů z Krajku, kteří do Čech přišli v druhé polovině 14. století z Rakouska, respektive Slovinska.

Johančin život nebyl rozhodně bezstarostný. Naopak byla postavena před nejedno trápení, když jí opakovaně předčasně z tohoto světa odcházeli ti nejbližší. Odhaduje se, že se narodila někdy v padesátých letech 15. století, protože v roce 1476 byla již provdána za Jana (někdy se uvádí Jaroše) Tovačovského z Cimburka, jehož byla druhou manželkou. Spolu měli jediného syna Adama. Jan Tovačovský, který patřil mezi nejvyšší zemské úředníky, pocházel ze „starožitného“ moravského rodu, nicméně svým prvním manželstvím s příslušnicí katolického rodu pánů z Michalovic získal statky v severovýchodních Čechách, kde také s Johankou pobýval. Jejich manželství netrvalo dlouho, neboť Jan roku 1482 poněkud nečekaně zemřel. Syn Adam byl v té době nezletilý, takže správy panství se ujal Janův známější a literárně činný bratr Ctibor. Byl umírněným utrakvistou, jehož pojetí víry odpovídalo bezkonfesijnímu biblickému křesťanství. Ctibor zemřel roku 1494, a aby se správy rodových majetků mohl konečně ujmout Johančin syn, musel být zvláštním královským mandátem předčasně učiněn plnoletým (plnoletosti se tehdy dosahovalo „až“ ve 14. či 15. roce věku). Avšak ani ze života Adamova se Johanka dlouho netěšila. Zemřel bez potomků v mladém věku koncem roku 1502, když předtím odkázal své majetky v Čechách i na Moravě své matce.

Někdy kolem roku 1500 se Johanka opět provdala, tentokrát za Jana ze Šelmberka a na Kosti, nejvyššího kancléře Království českého a nejvyššího královského komorníka. Protože však ani on již počátkem roku 1508 zřejmě nebyl mezi živými, Johanka se musela vladařských povinností nad svým majetkem ujmout sama. Tak například nadala Mladoboleslavské a Turnovské právem vybírat clo, přičemž těm druhým umožnila také stavbu hradeb kolem celého města. Na její lákavé vdovské statky si pochopitelně brzy začali činit záslusk někteří šlechtici, například Kolovratové. Z jejich strany dokonce padlo i obvinění, že Johanka je kacířka.

První bratři se na Mladoboleslavsku připomínají s příchodem Jana Tovačovského a Johanky Krajířky. Přímo do Boleslavi přišli ještě za Janova života z nedalekých Vinařic. O Johance bylo známo, že je Jednotě velmi nakloněna, ale tehdy ještě její členkou nebyla. Starosti s majetkem Johanku nakonec roku 1512 přiměly k rozhodnutí otázat se rady starších Jednoty, zda si má jmění ponechat, nebo se ho vzdát. Senioři ponechali rozhodnutí na ní. Paní z Krajku se rozhodla majetek si ponechat, neboť takto mohla chránit i Jednotu. Rada bratří její postoj akceptovala a zároveň jí doporučila, aby veškerou správu majetku pověřila svého bratra Konráda; rozhodování o poddaných se mělo dít s Johančiným vědomím. Bratři ji také v souladu se svým učením radili, aby nedržela mnoho služebnictva, poskytla čeledi patřičné zázemí a nezvala zbytečné hosty. Podle rady měla žít prostě, mravně a v souladu s bratrskou vírou. Členkou Jednoty se Johanka stala nejspíše rok nato, neboť rokem 1513 se datuje její vyznání víry (vyd. A. Frinta, *Reformační sborník 2*, 1928, s. 90–93). Předání majetku jí umožnilo, aby se plně oddala životu uprostřed bratří.

Paní z Krajku na bratry pamatovala dlouhodobě. V roce 1496 darovala se svým synem Adamem Jednotě zpustlý minoritský klášter v Mladé Boleslavi, který se stal sídlem sboru a postupem času i významným bratrským centrem v Čechách. Za života Johanky byly založeny sbory v Čelákovících, Brandýse nad Labem a v Turnově, jehož okolí s Troskami, Hrubou Skálou a Hrubým Rohozcem jí patřilo. Mnoho členů Jednoty také zachránila před smrtí tím, že králi i administrátorovi podobojí posílala peníze a dary. Proto jí také kvůli tomu její nepřátelé nemohli přijít na jméno, jako například kališnický kněz Václav Rosa: „A když tak prázdní byli (rozuměj osvobozeni), baba ta boleslavská poslala, aby, kteří by kdekoli pikarti nalezeni byli na Moravě, k ní přišli a na jejím panství učili, což se i stalo, neb na Moravě jich několik upálili. Ó babo, babo, nehodná ty babo! Nenáležíť dobré o tobě slovo! Baba v Čechách rozmohla pikarty a tudy posilu měly i jiné sekty a rouhání proti Bohu." Odpůrci boleslavské bratry nazývali nejenom podle Lukáše Pražského lukány, ale i podle Johanky johaniany.

Vzájemný vztah obou osobností zrcadlí i Lukášem Pražským zřejmě právě pro Johanku sepsaná Správa jedné paní, jak by člověk věrný, pracující již k smrti v jaké naději umřítí měl z roku 1517. Řečeno slovy Amedea Molnára, je to dlouhá modlitba oslavující smrt jako šťastný přechod ze smutků přítomného života v život věčný. Věřícímu čtenáři tu autor předkládá navíc vzorné rozloučení s přáteli a příbuznými. Johanka sama se však opustit veškerý svět zatím nechystala. Vždyť jí také roku 1522 jiný člen Jednoty, vzdělaný lékař, kartograf a tiskař Mikuláš Klaudyán ve své závěti odkázal „dryák alexandrijský". Zemřela v pozeňnaném věku až v březnu roku 1531.

Dušan Coufal

Použitá literatura: A. Císařová-Kolářová, Žena v Jednotě bratrské, Praha 1942; A. Molnár, Boleslavští bratři, Praha 1952; S. Nováková, Krajířové z Krajku, České Budějovice 2010.

EVANGELICKÉ ŠKOLSTVÍ

Založení škol Evangelické akademie

Psal se rok 1990 a všude se hodně diskutovalo, co by se mohlo nebo mělo změnit. Také v církvi se vedly diskuse o tom, že by se měl zlepšit způsob výchovy, obsah i formy vzdělávání, oproti metodám uplatňovaným v socialistickém školství. Synodní rada ČCE, po počáteční nedůvěře, že to zakládající týmy nadšenců z Prahy, Brna, Náchoda, Hradce Králové a Kroměříže dokážou skutečně sami organizačně zajistit, aniž by vyžadovaly přílišnou její pomoc, se uvolila přijmout roli zřizovatele a ustanovila školám společný název: Evangelická akademie (zkratka EA). Už při samém zrodu měla každá škola své specifikum a byla určena jiným typům studentů. Nejvýrazněji se odlišovala EA v Kroměříži, o jejíž vznik se zasloužili především manželé Horkých. Tato škola poskytovala vzdělání hudební jako konzervatoř s cílem uplatnění absolventů též velkou mírou v církvi. V Hradci Králové

vznikla díky velké iniciativě bratří farářů Heryána a Firbase možnost dálkového vzdělávání laiků na biblické škole. Zbývající tři školy EA měly společný znak, a to vytvořit vzdělávací program, který připravuje absolventy pro oblast sociální a ošetrovatelské péče. Vzhledem k tomu, že se pražská i náhodská EA představí v některém z dalších čísel Setkávání, zůstanu u bližšího popisu, jak se rozvíjela EA v Brně.

Na samém začátku byl souběh dvou informací. Jedna přišla z Prahy, totiž, že Ministerstvo školství je „přejné“ zakládání nových alternativních škol, a to i církevních. „Je prý k tomu zapotřebí podat žádost, předložit vzdělávací program a doklady o zajištění vyhovujících prostor“. V těch dnech přišel právník Vláda Ptáček s nadějnou informací, že se evangelickému sboru Brno I podaří v restituci získat zpět rohovou budovu na Opletalově ulici. Ta shodou okolností sloužila před válkou také jako škola, avšak luterská, německá. Budova byla církvi v padesátých letech zabavena a sloužila dlouhá léta jako rektorát brněnské techniky.

Události nabraly rychlý spád. Bylo třeba jednat s tehdejšími seniorem M. Rozbořilem a jeho prostřednictvím se synodní radou v Praze a současně od Ministerstva školství zjistit, co vše je pro registraci nové školy zapotřebí. Asi bychom to nezládli, nebýt vstřícné ministerské úřednice Ing. Kalábové, která nás metodicky vedla a radila nám. Velkou roli sehrála též nově zvolená ředitelka Školského úřadu v Brně paní Hana Zlatušková, která nás svým nadějným optimismem a konkrétními radami přenesla přes pochybnosti, že to není k zvládnutí. V týmu lidí, kteří začali spolupracovat, byla Mgr. Jana Kašparová, PhDr. Eva Malířová, prof. Jana Nechutová, Marie Frydrychová, psycholožka Lydie Bauerová a bratr farář R. Novák, který byl ochoten se ujmout pozdějších pravidelných školních bohoslužeb. Poradcem pro osnovy a tematické plány nám byl např. MUDr. Skála, prof. Procházka, PhDr. Seredová. Pro inspiraci jsme si sehnali i osnovy obdobných škol v Německu, z nichž některé jsme s Janou Kašparovou i osobně navštívili.

Po jednáních se sborem Brno I nám byl pro účely školy přislíben pronájem dvou půlpater a celého podkroví pro možný vznik internátu. Odhadli jsme správně, že škola nabude na přitažlivosti, bude-li mít možnost nabídnout uchazečkám zdaleka též ubytování. Pro zřízení školy bylo nutné provést generální opravu budovy. To vyžadovalo projekt a stavební povolení. Situaci urychlil a tím i zachránil Ing. J. Libra a tým jeho specialistů, kteří v krátkém termínu vytvořili prováděcí projekt. Vedení přestavby se ujal Ing. J. Sláma. Po vyřízení všech povolení se s pracemi začalo naplno až koncem dubna 1991.

V té době jsem byla synodní radou ČCE jmenována úřadující ředitelkou, aby mohly proběhnout přijímací pohovory prvních zájemců. Nově otvíraná škola EA nabízela dva studijní obory: obor Rodinná a sociální péče, tříletý nematuritní, určený především uchazečkám po ZŠ nebo absolvování některého učebního oboru, a obor Pečovatelská a sociální práce, dvouletý pomaturitní kvalifikační.

EA zahájila provoz 1. září 1991 slavnostními bohoslužbami v Červeném kostele. V začátcích školy jsme byli jednotní v názoru, že kromě výuky odborných předmětů je navíc praktikující křesťanství dobrý a nosný základ pro

celostní rozvoj osobnosti, a tak jsme každý školní den zahajovali společným zpěvem křesťanských písní, za doprovodu kytar, klavíru aj. a malou úvahou nad textem z Bible nebo jiným, který považoval předčítatel za zajímavý. Tohoto zahájení se zúčastňovali téměř všichni studenti i vyučující. Také výuce předmětu Základy křesťanství a ve vyšších ročnících Křesťanské etice byla věnována velká pozornost, a to s ohledem na různou církevní příslušnost a s postupem času na převažující počet "bezvěrců". (O této oblasti by mohla nejvíc sdělit Jana Kašparová, která byla členkou zakládajícího týmu a ve škole pracovala až do roku 2011 v roli vyučující, spirituálky a zástupkyně stávající ředitelky.)

V průběhu let, kdy přibývalo studentů, se jako zázrakem podařilo získat pronájem další školní budovy, a to v Brně-Lišni. Po nutných opravách tam byla přemístěna zdravotnická škola a v budově na Opletalově ul. zůstalo tříleté pomaturitní studium Vyšší odborné školy. V termínu zahájení výuky školy v Lišni slavnostními bohoslužbami v místním katolickém kostele v září 2003 jsem odcházela do důchodu. Řídící práce se ujala Mgr. Hana Svobodová, která zvládá až do nynějška řízení obou škol. Postupem času bylo vzhledem k zpřísněné legislativě nutno vzdělávací programy zcela inovovat, tak, aby absolventi obou škol vyhověli profesním požadavkům na trhu práce. Z iniciativy současné paní ředitelky byly metody výuky na obou školách špičkově zmodernizovány a všechny požadované pedagogické dokumenty odevzdány a schváleny. To vše by nebylo možné bez schopných spolupracovníků na obou školách, z nichž jmenovitě uvádím současné ředitelské zástupce, Mgr.J. Vybírala a Mgr. L. Sapákovou.

Současný stav studijních oborů na EA v Brně je následující: V Brně-Lišni sídlí škola nesoucí název: Střední zdravotnická škola Evangelické akademie (zkr. SZŠ EA). Ta nabízí třístudijní obory:

1. Ošetřovatel/ka – tříletý, ukončený závěrečnou zkouškou s výučním listem. Je vhodná nejenom pro absolventy ZŠ, ale i pro starší zájemce, v rámci rekvalifikace.
2. Zdravotnický asistent - nástavbový obor ukončený maturitou, pro uchazeče, kteří získali vzdělání s výučním listem v oboru Ošetřovatel.
3. Zdravotnický asistent – čtyřletý obor ukončený maturitou.

V Brně na Opletalově 6 zůstala Evangelická akademie, Vyšší odborná škola sociálně-právní. O rozvoj této školy se zasloužila Mgr. Jana Kašparová s JUDr. Kernovou a dalšími. Škola mj. umožňuje aktivním studentům stáže v zahraničí a formou zajímavých praxí je motivuje k dalšímu studiu nebo volbě zaměstnání. Nedá se ve stručnosti popsat, co všechno se na obou školách děje. Asi by o tom věděly nejvíc paní hospodářky S. Burešová a M. Matulová (která je věrnou zaměstnankyní téměř od začátku existence školy, kdy vystřídala obětavou J. Šmeralovou).

Nedílnou součástí školy je i dívčí Internát, na který jeho obyvatelky po letech s úsměvem a vděčností rády vzpomínají. Internát se od státních zařízení s plným servisem liší tím, že si děvčata formou služeb chystají večeře a snídaně, a to vše pod dohledem vychovatelek, v jejichž čele stojí Debora Thálová.

Možná byste rádi položili otázku: K čemu je dobré držet církevní školu, když se do ní hlásí čím dál víc mladých lidí bez církevní příslušnosti? Stručná odpověď: je to obtížné, ale je to užitečné. Na obou školách se dosud vyučují křesťanské předměty (i když s menším počtem hodin), zájemci o zpěv se scházejí a nacvičují křesťanské písně, aby je pak mohli zpívat při slavnostních bohoslužbách. Obě školy kromě výuky nabízejí řadu neformálních setkávání a mimoškolních akcí, na nichž dochází k výměně a třibení názorů. Kromě studentů, kteří přinášejí pedagogům radost, jsou na obou školách i studenti problémoví, jejichž osudy je nutno řešit. To vyžaduje čas a zvýšené nervové vypětí. Jistě není zanedbatelné, z jakých pozic řešení vzejde, a proto osobnostní kvalita vyučujících má dle mého názoru prvořadou důležitost. I vyučující mají však omezené množství sil. Odvážuji se tvrdit, že i oni potřebují péči, zájem a ocenění „z venku“. V tom vidím možný úkol pro zřizovatele, aby se tak dělo, a to pravidelně, vlídně a taktně.

Moje závěrečné slovo: na školách EA dochází k formování mladých lidí dneška, a proto díky za šanci, že u toho mohou křesťané být!

P. S. Omlouvám se všem obětavým pedagogům obou škol, jejichž jména jsem pro nedostatek místa nezveřejnila (mnoho dalších informací najdete na www.eabrno.cz).

Jana Slámová

DÍKY A PROSBY

*Bože, náš Pane,
ty jsi nám světlem, posilou i útočištěm.
K tobě přicházíme se svými nadějemi a sny,
k tobě přicházíme se vším, co nás tíží.
U tebe hledáme moc, která život neničí,
ale tvoří.
U tebe hledáme slova, na která se lze spolehnout,
slova, která našim krokům dají směr a cíl.
Děkujeme, že na této cestě nejsme sami,
děkujeme ti za společenství víry.
Děkujeme za to, že smíme, tak rozdílní, patřit k sobě,
radovat se z radosti druhých, společně nést svá trápení.
Děkujeme ti, že smíme jeden druhého přijímat jako svědectví o tobě.
Radujeme se z toho, že společně můžeme patřit Pánu Ježíši Kristu,
mít podíl na pravdě, lásce a naději, kterou on ukázal.
Prosíme tě, buď svým Duchem i nyní s námi.
Pane, smiluj se. Kriste, smiluj se. Pane, smiluj se. Amen.*

Vstupní modlitba zazněla při službách Božích v Blahoslavově domě 13. ledna 2013.

LIDÉ VE SBORU

Brno I

2. 2.	Jana Straková	72 let
3. 2.	Růžena Medková	70 let
3. 2.	Jaroslava Muchová	81 let
4. 2.	Ester Kamínková	82 let
5. 2.	Jiří Smolař	79 let
9. 2.	Josef Gracias	87 let
12. 2.	Jana Havelková	40 let
13. 2.	Věra Nohelová	75 let
15. 2.	Jindřiška Jakubcová	85 let
15. 2.	Luboš Muric	87 let
20. 2.	Blahomíra Ryšavá	84 let
24. 2.	Jaroslav Černý	79 let
24. 2.	Tobiáš Krampol	10 let
25. 2.	Jan David Košťál	50 let
26. 2.	Ladislav Pecina	40 let
27. 2.	Milan Bohatec	73 let
27. 2.	Hana Fialová	40 let
27. 2.	Blahoslava Slavíčková	71 let
29. 2.	Zdeněk Pilát	81 let

Brno II

1. 2.	Drahomíra Šafaříková	81 let
3. 2.	Věra Lipinská	87 let
3. 2.	Anna Pohanková	85 let
3. 2.	Pavel Spousta	71 let
4. 2.	Jaroslav Marek	81 let
6. 2.	Milada Ševčíková	90 let
8. 2.	Terezie Pospíšilová	84 let
9. 2.	Jaroslav Dobiáš	70 let
10. 2.	Daša Horáková	83 let
12. 2.	Věra Ondráčková	86 let
15. 2.	Ludmila Malášková	89 let
15. 2.	Petr Hák	50 let
15. 2.	Pavel Hák	50 let
16. 2.	Darina Stejskalová	83 let
18. 2.	Dagmar Dvořáková	87 let
19. 2.	Josef Váně	88 let
19. 2.	Noemi Zakopalová	83 let
22. 2.	Zdena Procházková	89 let
25. 2.	Zdena Krátká	70 let
27. 2.	Marta Kompišová	80 let

Rozloučili jsme se:

- 28. 12. Danuše Černá, nar. 1936
- 15. 1. Zdeněk Fleischer, nar. 1943
- 18. 1. Josef Hanák, nar. 1932

Pokřtěn byl:

- 13. 1. Miroslav Rudolf Lalik, nar. 2012

Rozloučili jsme se:

- 21.12. Olga Procházková, nar.1936
- 5.1. Zdeněk Vojtíšek, nar.1923

ŽILI MEZI NÁMI

Vzpomínka na Ing. Karla Svozila

Naše poslední setkání v Blahoslavově domě v neděli 18. listopadu 2012

Jako pravidelně i tentokrát jsme si spolu po bohoslužbách vyměnili několik vět. Prý se teď delší dobu v Blahoslaváčku neuvidíme; vdovec Karel, můj dávný učitel z nedělní školy, se chystá prožít konec adventu a Vánoce s ovdovělou kamarádkou v Plzni. Ale k narozeninám mi začátkem prosince určitě zase zavolá, takže na vánoční a novoroční přání je ještě brzy.

Zavolal, ne však z Plzně, ale z nemocnice v Brně-Bohunicích, kde se ocitl 22. listopadu, když ho sousedka našla v bezvědomí přede dveřmi jeho bytu. Snad to byla jen přechodná srdeční slabost. Jenže v nemocnici přibyl zápal plic. Z plicního oddělení prý ho snad propustí na Vánoce.

To všechno pověděl jen tak mimochodem, to hlavní, co mi chtěl říct, bylo obsaženo ve slovech přebohatého křesťanského přání k narozeninám a do všech mých dalších dnů.

Vypravila jsem se do nemocnice vzápětí a na tuto návštěvu jsem se velice těšila. Na co všechno spolu vzpomeneme, co probereme a oživíme!

Naše první setkání v nedělní škole v Brně-Husovicích za 2. světové války

Z Vyškova do Brna-Černých Polí jsme se přestěhovali koncem roku 1938, krátce před obsazením Československa a vypuknutím druhé světové války. A hned od roku 1939, jako pěti - šestiletá, jsem začala chodit do nedělní školy evangelického sboru v Brně-Husovicích. Vděčně vzpomínám na všechny, kteří v těch letech vyučovali: bratr Oto Zeisel (žid, křesťan), Růženka Teplá – Dušková, Vláda Dušek, Josef Hlaváč. Nesmírně se mi tam líbilo. Hodně dětí a zejména dva náramní učitelé, mladí hoši: Karel Rada u klavíru a Karel Svozil na stupínku. Prostředí plné radosti, jakou jsem odjinud neznala. Kolik hezkých dětských písni jsme se naučili opravdu s chutí zpívat ze zpěvníčku Zvonky! Dodnes jich řadu umím zpaměti. Jedna po druhé mi šly hlavou i letos začátkem prosince, když mi můj tehdejší učitel Karel zatelefonoval z nemocnice a já se ho chystala navštívit. „Neslyšíte zpívat zvony vánoční, neslyšíte, jak velebně krajem zní? Vyprávějí svaté zvěsti velebně, že se Kristus Pán narodil v Betlémě ---“ nebo „Za noci hluboké, když spal kraj celý, na horách betlémských pastýři bděli. U nohou ovečky, tmu kolem sebe, Pastýři nebeský, skloň se k nám z nebe. Nebojte se, radujte se, Kristus se dnes narodil, Pán Bůh poslal svého Syna, aby člověk spasen byl. Sláva Bohu na výsostech sborem pějí andělé a pastýři do Betléma pospíchají vesele ---“ Určitě Karlovi zazpívám vánoční písničky z husovické nedělní školy a přidám i tu povzbudivou „Pohled’ na nebeský oceán milion hvězd kde pluje, Hospodin jediný světa Pán, všechny je opatruje. Synu a dcero již důvěřuj, žes i ty v rukou Páně, jako ta hvězdička klidně pluj po zemském oceáně.“

Nezazpívala jsem. Na návštěvu do bohunické nemocnice jsem šla takřka ihned, ale přece jen pozdě. Zemřel den předtím, 10. prosince 2012 ve věku nedozítých 90 let. Opravdu se teď nějakou dobu neuvidíme. Až potom, v tom Novém --- tam zazní chorál vděčnosti.

Ester Marková

Za bratrem Zdeňkem Vojtíškem

V sobotu 5. ledna jsme se v Blahoslavově domě rozloučili s věrným členem našeho sboru, bratrem Zdeňkem Vojtíškem. Zemřel náhle v neděli 31. prosince ve věku 89 let.

Bratr Vojtíšek prožil celý svůj život v Brně. Pocházel z evangelické rodiny legionáře a masarykovce, kde se narodil jako druhé dítě a nejstarší syn ze čtyř dětí. Po ukončení studia na střední průmyslové škole strojní začal pracovat ve slévárenství, a v tomto oboru pak působil na různých pracovních pozicích až do svého odchodu na odpočinek. Práce ho velmi těšila, svědčí o tom i řada jeho zlepšovacích patentů týkajících se slévárenských technologií.

V době II. světové války byl totálně nasazen ve Zbrojovce Brno. Zde se seznámil se svou budoucí manželkou Růženou, rozenou Mračnovou. Nedlouho po válce se vzali a založili rodinu. Společně pak vychovali dvě děti, syna Pavla a dceru Zdeňku.

Velikou zálibou bratra Vojtíška byla hudba, zvláště sborový zpěv. Zpíval v brněnském pěveckém sboru Foerster, na evangelické půdě pak v pěveckém sboru Blahoslav.

Bratr Zdeněk Vojtíšek se velmi aktivně účastnil života evangelického sboru v Blahoslavově domě, jak tomu byl od dětství veden a jak to přijal za své. Zamlada zde vedl služby Boží pro děti, zasloužil se odborně o realizaci vytápění Blahoslavova domu, po řadu let byl členem staršovstva. Do sboru přicházel i se svou manželkou při nejružnějších příležitostech i v pozdějším věku, dokud mu to zdraví dovoľovalo.

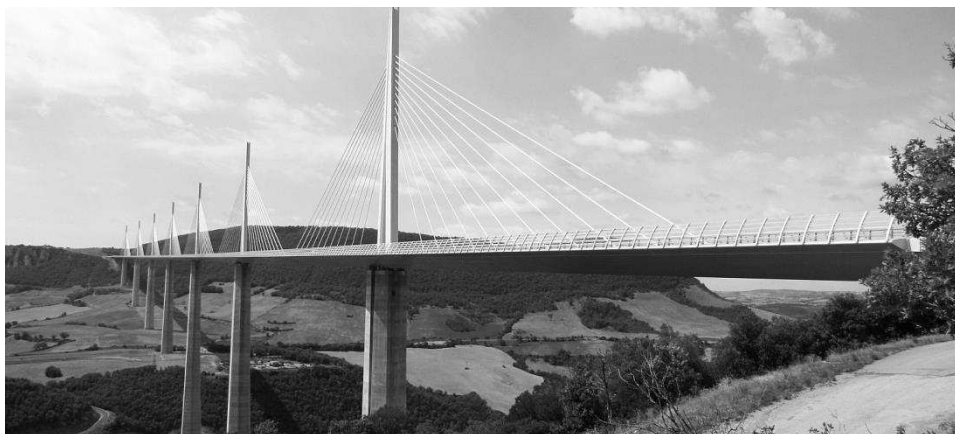
Zvěst o Božím království, naděje vzkříšení – to byla témata veršů, které bratr Vojtíšek sám vybral pro své smuteční oznámení. Nevyhýbal se myšlence, že se jeho život blíží k závěru. Odcházel s vírou a nadějí v Boží milost.

Martin Horák

CESTOVÁNÍ

Jižní Francie – II

Po výletu do Španělska se z Montpellier vypravíme na sever do oblasti Languedoc v jižní části Francouzského středohoří. Dálnice stoupá skalnatou krajinou na náhorní vápencovou plošinu s řídkou vegetací. Odbočujeme do pustiny, kde nás vítá vojenská osada Couvertoirade z 12. století. Kolem kostela a hradu na skále templáři vybudovali kamennou osadu kruhového půdorysu obehnanou vysokou hradbou. Po zrušení vojenské posádky se osada už nerozvíjela a díky tomu si zachovala svůj středověký charakter. V kostele se nám líbily realistické vitráže oken. Okouzli nás procházka po hradbách, pod námi promenovaly kamenné střechy s roztodivnými komíny.

Hluboké údolí mezi plošinami překonává dálnice u města Millau zázrakem techniky: nejvyšším mostem na světě, jeden z pilířů je 343 metrů vysoký. Vozovka zavěšená na sedmi pylonech je dlouhá 2,5 km. Elegantní konstrukci mostu navrhl britský architekt Norman Foster. Most byl otevřen v roce 2004. U severního okraje je plošina s vyhlídkou na most a návštěvnické centrum, zajímavý pohled na most je i zdola, kde je také malá expozice.

Od mostu kousek na sever je městečko Sévérac-le-Château. Na vrcholu kopce stojí zřícenina rozlehlého hradu, mohutné hradby obkružují plošinu, z které je daleký rozhled na všechny strany. Z hradních paláců se zachovaly většinou jen obvodové zdi s množstvím oken.

Scházíme do městečka, které je přilepené na jižním svahu kopce. Procházíme se úzkými uličkami s opravenými domy, které se od středověku moc nezměnily. Nejstarší dům je z hrázděného zdiva, nedaleko je studna, bez pramene vody by město nemohlo vzniknout. Prohlížíme si kostel se zajímavým stolem Páně. V podloubí muzea na stěně visí cechovní erby, hádáme, kterým řemeslům patří. Potkáváme paní v měšťanském kroji, nechává se vyfotit. Po kamenné zídce se plazí kvetoucí slezové růže, dveře zdobí suchý květ pupavy.

V chudé kamenité krajině je rozšířený chov ovcí a koz. Zastavili jsme se v jedné farmě, abychom ochutnali zdejší chutné sýry. Majitel nám nejprve promítl video o své farmě, každý kupující si pak ukazoval, jak velký kus z velkého koláče sýru jim má ukrojit, i bez francouzštiny se dá domluvit.

Pátý den bylo naším hlavním cílem město Carcassonne. Cestou jsme se zastavili v centru prosperujícího města Narbonne. Město má antické kořeny, kdysi mělo přístav, od té doby se však moře vzdánilo. Vedla tudy římská silnice Via Domitia, kus její dlažby je vidět na náměstí před majestátní renesanční radnicí. Zaujal mne nápis „Dámám Francie“ na klasicistním paláci naproti radnici, důvod mohu jen hádat. S radnicí sousedí obrovská gotická katedrála, která uvnitř v polovině končí zdí, na postavení druhé poloviny chrámu už nebyly peníze. Z dálky katedrála ční vysoko nad siluetou města.

Cesta do Carcassonne se protáhla kvůli bloudění, které způsobila uzavřená silnice se špatně vyznačenou objíždkou. Konečně autobus parkuje před oblíbeným cílem turistů, středověkým městem, které má prý nejzachovalejší opevnění v Evropě. Město je obkrouženo dvěma pásy zcela opravených mohutných hradeb s cimbuřím. Typické románské válcové věže mají kuželovité střechy. Vcházíme branou do města, všude plno turistů, stánků se suvenýry a občerstvením, kejklíři, atd. – masový turistický průmysl. Hrázděné a kamenné domy jsou místy porostlé břečťanem, je zde vzdušná gotická katedrála, uvnitř hradeb oddělený příkopem je velký románský hrad. Volněji bylo jen v širokém volném pásu mezi hradbami, kterým jsme skoro celé město.

Na zpáteční cestě jsme jeli kolem řeky Orb a kanálu du Midi. Dojeli jsme do přímořského městečka Sète. Po hodinách v autobusu bylo příjemné vykoupat se v moři. Centrem města vede královský kanál, kde jsme se stali svědky zajímavé podívané.

Zrovna probíhal turnaj. Množství diváků ze břehů sledovalo zápas dvou galér, červené a modré, poháněných pěti páry veslařů s trubači a kormidelníkem. Zád' člunu pokračovala konstrukcí, na jejímž vyvýšeném konci nad vodou stál muž se štítem a dřevcem. Při srážce s druhým člunem se snažil dřevcem protivníka srazit do vody.

Povinnou osmihodinovou pauzu řidičů před zpáteční cestou jsme strávili v městečku Saintes-Maries-de-la-Mer v deltě řeky Rhôny. Začali jsme opevněným kamenným románským kostelem z 9. - 12. století zasvěceným svatým Mariím. Kostel také převyšuje okolní jednopatrové domy. Prohlídka začíná výstupem na strmou kamennou stanovou střechu kostela, z hřebenu je výhled na všechny strany. Ve vysokém štítu je řada zvonů. Interiér kostela s valenou klenbou je neomítnutý, u vysoké snědé figuríny svaté Sárý, patronky cikánů, hoří baterie svíček. Pod sklem v podlaze je vidět studna sladké vody, životně důležitý zdroj v tomto místě obklopeném slanou vodou.

Zbývajíc čas jsme strávili procházkou městem, na písčné pláži a koupáním v moři. V restauraci jsme ochutnali místní mořské speciality.

Hodinový výlet lodí po jednom z ramen řeky Rhôny nás zavedl do přírodního parku Camargue, kde jsme viděli stáda zdejšího plemene býků, koní a dalších zvířat včetně ptáků. Na laguně u parkoviště jsme pozorovali plameňáky.

Po společné snímku před autobusem jsme vyrazili na zpáteční cestu. Program zájezdu byl bohatý, poznali jsme řadu zajímavých míst jižní Francie. Francie je však země tak bohatá na historické památky, přírodní krásy a další zajímavosti, že by zaplnila program ještě řady dalších zájezdů.

Jan Franců

BUDE

Kavárnička v únoru

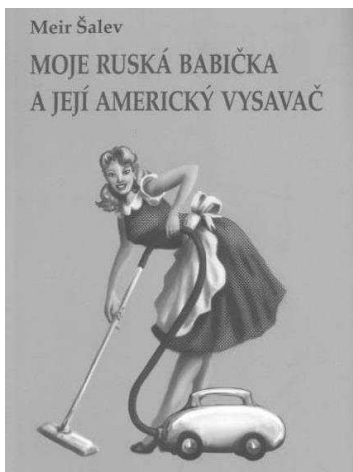
- 6. 2. O problematice klimatických změn-přednáší profesor Miloš Dokulil
- 13. 2. O Antonínu Dvořákovi s hudebními ukázkami bude přednášet sestra Zuzana Květinová
- 20. 2. O Jednotě bratrské na Valašsku nám poví sestra Jana Čásková
- 27. 2. Vypráví bratr farář Jan Pokorný

KNIHA

Moje ruská babička a její americký vysavač

Tak se jmenuje kniha, na kterou vás chci upozornit. Napsal ji izraelský spisovatel, esejista a novinář Meir Šalev, který se narodil 1948 v mošavu Nahalal na severu země, ale dnes žije v Jeruzalémě. Knihu nemůžeme zařadit do čisté beletrie, jde spíš o rodinnou kroniku zachycující dávné příběhy, kdy jeho prarodiče byli mladí, až po dospělost jejich vnuka, tedy autora. Dokládají to například fotografie z rodinného alba, takže víme, jak vypadala babička Toňa i dědeček Aharon. Jsou tu dokonce i fotografie autorových praprarodičů. Šalev je vynikající vypravěč, jeho dílo oplývá biblickými narážkami i klasickými literárními tématy a je taky úžasně zábavné. Závažné dějinné proměny, jako osídlování země, nejsou nahlíženy z historického hlediska, ale použity co materiál pro vytváření příběhů a mýtů.

Autor sám v knize zdůrazňuje, že členové jeho rodiny rádi vyprávějí příběhy, rádi se taky přou. Snad každá událost má několik verzí, přesně tolik, kolik lidí se pokouší o její objasnění, a něco jako pravdivý obraz minulosti

proto neexistuje. V originále je taky název knihy Ha davar haja kocha, což v češtině znamená doslova přeloženo „totiž to bylo tak“. Tímto obratem babička Toňa začínala všechno své vyprávění a autor tohoto sousloví použil jako zpočtybnění všeho, co se čtenáři předkládá. Jak to tedy bylo a stalo se to vůbec?

Šalevova babička emigrovala z Ruska v roce 1923 a byla to zvláštní žena, v každém případě osobnost. Její posedlá touha po pořádku se střetávala s nepřátelským prostředím, a to s okolní přírodou – v létě s prachem a v zimě s blátem. Babička zvládala úklid bez jakýchkoliv vymožeností, zapráhla do něj své děti a do domu se muselo chodit dvorem, aby se nenašpinilo. Její těžce pracující domácnost se dočkala nejlepšího amerického vysavače, co se dal koupit. A právě tento nevinný přístroj se stane symbolem rodinných konfliktů a vizí. Do mošavu jej totiž poslal z Kalifornie strýc Ješajahu, švagr babičky Toni, bratr jejího muže Aharona, „dvojnásobný zrádce“, který zradil socialismus i sionismus, neboť se stal americkým kapitalistou s cizáckým jménem Sam. Zatímco pro babičku a dědu je takový dar urážkou, pro mladší generaci má vysavač a žvýkačky příchutí zakázaného ovoce, příchutí hříšného hedonismu. Nebudu vyzrazovat, jakými proměnami babiččin vztah k vysavači projde – na příklad je třeba slovo svyperr vyslovit s ruským přízvukem. Zásadní pobouření způsobí v mošavu žena na reklamní fotografii na bedně, v níž vysavač přicestoval. Ta se taky skví na obálce českého vydání. Na první pohled obyčejná americká žena v domácnosti, ale při bližším pohledu její našpulený zadek i červeně nalakované nehty ostře kontrastují s mentalitou mošavu. Pro ni je manikúra negativní symbol. Židovské ruce přece musejí „orat, okopávat, sít a budovat.“

Ruská babička a její americký vysavač nám nabízí zábavný portrét sionistických pionýrů, kteří si jeden z druhého dělají legraci, přísně se navzájem posuzují a navzdory tomu všemu se mají upřímně rádi. Ještě by možná bylo nutné vysvětlit, co je to mošav. Znamé jsou kibucy, což byla dobrovolná zemědělská družstva, kde všichni pracovali a nic jim nepatřilo. Vedle toho byly zemědělské vesnice – mošavy, jejichž členové měli svůj majetek a společně se podíleli na koupi výrobních prostředků nebo vlastnili své domy a kolektivně se podíleli na obdělávání pozemků.

Vloni v květnu byl Meir Šalev hostem pražského veletrhu Svět knihy a uváděl u nás svůj debut „Ruský román“. Kniha byla velmi příznivě přijata a zhruba s půlroční přestávkou přichází nakladatelství Garamond s další Šalevovou knihou. I ta nás zavádí do průkopnického mošavu v Jezreelském údolí, odkud pocházela spisovatelova matka. Moje ruská babička a její americký vysavač se dá číst buď samostatně nebo jako doplněk k Ruskému románu, který je v Babičce nejednou zmíněn. V knize autor pracuje méně s poetickým a biblicky vznešeným jazykem – o to je tu více humoru. Výsledkem je mimořádně vtipně podaná verze osudů spisovatelovy rodiny.

Knihu Meira Šaleva: Moje ruská babička a její americký vysavač z hebrejštiny přeložili Petr Himmel a Pavla Špinarová. Vydalo nakladatelství Garamond, Praha 2012, 224 stran.

Eva Šimková

Brno I

V první lednové schůzi jsme projednali plán bohoslužeb a sborových akcí na nejbližší období. Sborové shromáždění s opakovanou volbou sestry farářky se bude konat 17. března. Začátkem ledna se konala mimořádná porada staršovstva, která se zabývala využitím a financováním plánované přestavby staré fary na Pellicově. Protože celkové náklady budou asi 12 milionů, pokusíme se jejich část získat pomocí grantů. Sběrka na opravu, která v loňském roce vynesla 100 tis. Kč, bude pokračovat i v tomto roce. Do Velikonoc bychom rádi vybrali tuto částku ještě jednou.

Ve sboru nastoupila jako nová účetní sestra Bohuslava Járová a s ostatními pracovníky na úklid kostela a sborových prostor byly obnoveny pracovní smlouvy. Sejde se finanční komise, aby připravila rozpočet na rok 2013, a stavební komise, která zorganizuje výběrové řízení na další část opravy kanalizace kolem Betlémského kostela. V únoru se sejde také výchovná komise, aby promyslela, jak dál pokračovat se sborovými rozhovory a programem schůzek mládeže.

Jiří Gruber

Brno II

Při své lednové poradě staršovstvo projednávalo vícero návrhů, které předložili faráři sboru. Vzalo na vědomí, že na půdě sboru se bude připravovat nové katechetické setkání pro dospělé a setkání pro starší generaci. Staršovstvo souhlasilo s přípravou postupných oprav sborových místností v Blahoslavově domě a schválilo záměr opatřit průčelí bytového domu zřetelným označením s názvem sboru. Rozhodli jsme také o zahájení oprav oken Blahoslavova domu a krátce se vrátili k dřívějšímu rozhodnutí o provedení rekonstrukce nájemního bytu.

Martin Horák

Brno-Židenice

Na úvod jsme ve staršovstvu přivítali nově zvolenou 2. farářku sboru sestru Martu Židkovou, která bude vypomáhat v našem sboru po dobu funkčního období faráře Pavla Kašpara v synodní radě. Vedle kontroly úkolů a rozdělení služeb staršovstvo na své lednové schůzi připravovalo program ve sboru pro nejbližší měsíce. Dále stanovilo termín sborového shromáždění na neděli 17. 3. 2013, vzalo na vědomí informaci o tradičním „Dárkování“, které proběhlo v adventu a jehož výtěžek tentokrát věnujeme nadačnímu fondu Ester. Vyslechlo zprávu o ukončení stavební akce „Odstranění vlhkosti kostela“ včetně opravy vstupu do suterénu modlitebny a opravy plotu farní zahrady v celkovém nákladu 385 tis. Kč a informaci o aktuální finanční situaci sboru.

Mirek Maňák

TÝDEN VE SBORU

Brno I

Po – Pá 9-12, St 15-17

Pondělí:

18:30 staršovstvo 11.2.

Úterý:

15:00 DD Věstonická
17:00 dětský klub
19:00 příprava NŠ
19:00 modlitební setkání

Středa:

13:00 Diakonie Hrnčířská
15:00 kavárnička
16:00 konfirmandi
18:00 mládež

Čtvrtek:

9:30 klub otevřených
dveří 7.2. a 21.2.
17:00 biblická hodina

Pátek:

18:30 pěvecký sbor

Neděle:

10:00 nedělní škola
11:00 setkání na faře
17:00 třicátníci 17.2.

Brno II

Po – Pá 8.30-11.30

Pondělí:

18:30 staršovstvo 18.2.

Úterý:

13:00 Diakonie 5. a 19.2.
19:30 setkání střední
generace

Středa:

18:00 biblická hodina
19:30 mládež

Čtvrtek:

16:00 vyučování dětí:
7.2., 21.2., 28.2.
17:00 dorost

Sobota:

9:30 DD Kociánka
9. a 23.2.

Neděle:

9:00 nedělní škola
10:00 setkání
v Blahoslavově domě

Brno – Husovice

Středa:

18:30 mládež

Čtvrtek:

19:00 biblická hodina
20:00 staršovstvo 7.2.

Pátek:

15:30 Husovičtí vřeštani

Neděle:

9:00 nedělní škola
10:00 setkání na faře
18:00 Desert 10.2.

Brno – Židenice

Úterý:

16:00 BH pro děti
17:30 předkonfirmační
setkávání
19:00 DŽES – Židenické
setkání mladých lidí

Středa:

17:00 biblická hodina pro
děti v Blansku
19:00 biblická hodina v
Blansku
19:30 staršovstvo 6.2.
19:00 Zpěvy a modlitby
z Taizé 20.2.

Čtvrtek:

17:30 setkání mládeže
19:00 biblická hodina

Pátek:

20:00 setkání sboru:
22.2. Manželé Horákoví:
O jejich působení v Anglii

Neděle:

9:00 nedělní škola
10:00 setkání u kávy a
čaje v modlitebně
18:30 pěvecký sbor

Brno I**Brno II****Brno – Husovice****Brno – Židenice****3.2. Čtvrtá po Zjevení Páně**

BK Olga Tydlitátová
ČK Olga Tydlitátová
Rch Olga Tydlitátová

BD Saša Hauserová
Kuř Martin Horák
Tiš 13:45 Martin Horák

Hu Filip Ženatý

Žd Pavel Kašpar
Bl Pavel Kašpar

10.2 Pátá po Zjevení Páně

BK Jiří Gruber
ČK Jiří Gruber

BD Martin Horák
Tiš 10:30 Saša Hauserová

Hu Štěpán Hájek

Žd Marta Židková
Bl Marta Židková

17.2. První neděle postní

BK Olga Tydlitátová, VP
ČK Olga Tydlitátová, VP
Rch Jiří Šimsa

BD Saša Hauserová, VP
Tiš 10:30 Martin Horák, VP

Hu Filip Ženatý VP
Ma Filip Ženatý

Žd Pavel Kašpar, VP
Bl Pavel Kašpar, VP

24.2. Druhá neděle postní

BK Jiří Gruber
Opl Jiří Gruber
bigbítové bohoslužby

BD Martin Horák
Tiš 10:30 Saša Hauserová

Hu Štěpán Hájek

Žd Pavel Kašpar
Bl Jan Asszonyi

3.3. Třetí neděle postní

BK Jiří Gruber
ČK Jiří Gruber
slib předsednictva JJ

BD Gabriela Horáková
Kuř Martin Horák
Tiš 13.45 Martin Horák

Hu Filip Ženatý, *rodinné*

Žd Pavel Kašpar
Bl Pavel Kašpar

BK: Betlémský kostel v 8:30
ČK: Červený kostel v 10:00
Rch: Rychmanov v 14:15
Opl: Sál Opletalova 6 v 10:00

BD: Blahoslavův dům v 9:00
Kuř: Kuřim v 10:00
Tiš: Tišnov

Hu: Netušilova 26 v 9:00
Ma: Maloměřice, Borky 7
DDS v 10:30

Žd: Židenice v 9:00
Bl: Blansko v 14:00